

Wikli Group Oy
Kirkkokatu 4
74700 Kiuruvesi

LAUSUNTO

25.8.2022

VN/21436/2021

LAUSUNTO

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo@mmm.fi

PL 30

00023 VALTIONEUVOSTO

Asia: Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi fosforin käytöstä maa- ja puutarhataloudessa sekä viher- ja ympäristörakentamisessa

Wikli Group Oy pitää asetusluonnosta monella tapaa hyvänä ja perusteltuna, ja että fosforirajat koskevat myös ympäristörakentamista. Uudessa asetuksessa tulisi kuitenkin huomioida seuraavia asioita:

Asetusmuistio; Yleistä vesienhoidon ympäristötavoitteista.

Muistiossa todetaan että ” Sisävesien tila ei ole muuttunut merkittävästi viimeisen kymmenen vuoden aikana” eli voimassa olleilla tiukoilla fosforin käytön rajoitteilla ei ole ollut toivottua merkitystä, joten toimien tulisi olla muita kuin maatalouden fosforin käyttöä rajoittavia. Eli EU ympäristötukijärjestelmän tiukoilla fosforin käytön rajoituksilla ei ole saavutettu toivottuja tuloksia.

Asetusmuistio; Maatalouden vesiensuojelu

Muistiossa todetaan että ” Fosforilannoitus on ollut selvästi fosforitaseiden kannalta ylijäämäistä 1990-luvulle asti. Sen jälkeen fosforitaseet ovat alentuneet merkittävästi ja siten peltojen fosforivarastot ovat kääntyneet laskuun. Partikkelifosforin osalta syy-seuraussuhde on monimutkaisempi, kun vesistöjen kannalta merkitystä on erityisesti viljelytoimenpiteillä.”

Kuten todetaan viljelytoimenpiteet ovat merkityksellisempiä, kuin pelkästään fosforin käytön rajoittaminen. Tämän vuoksi edelleen peltojen fosforivarastojen köyhdyttäminen ei auta saavuttamaan haluttuja tuloksia vaan toimenpiteiden tulisi olla huuhtoutumien rajoittamiseen kannustavia, eikä vain kaavamaisia fosforin määrää rajoittavia. Riittävällä fosforilannoituksella saavutetaan hyvät satotasot, ja niiden mukana poistuvat ravinteet hyvässä tasapainossa. Osalla viljelymaista fosforin määrä rajoittaa kasvua ja siten lisää huuhtoumia, kun pellon pinta on enemmän paljaana. Nähdäksemme tulisi keskittyä enemmän lannoituksen suunnitteluun ja kohdentamiseen kuin kaavamaiseen vähentämiseen.

Asetusmuistio; Taloudelliset vaikutukset

Muistiossa todetaan että ” Kun asetus laajentaisi tätä kaikkia tiloja koskevaksi, kustannuksen arvioidaan olevan noin 20 €/ha vuodessa. Lannoitusta tarvitsevilla tuotantokasveilla Suomen noin 2,3 miljoonan hehtaarin viljelyalasta on noin kaksi miljoonaa hehtaaria. Tällöin fosforisääntelyn kokonaiskustannus maatalouden harjoittajille on 20-40 miljoonaa euroa vuodessa riippuen siitä, kuinka laajalti kotieläinten lantaa käytetään ja kuinka paljon säädös rajoittaa lannanlevitystä.”

Asetuksen fosforirajoitusten laajentuessa koskemaan kaikkia tiloja tulee kustannukset kasvamaan monilla tiloilla merkittävästi, eikä tätä korvattaisi nyt tiloille tukijärjestelmien kautta millään tavoin. Lantaa jouduttaisiin käsittelemään eri tavoin tai levittämään entistä suuremmille pinta-aloille ja kauempana talouskeskuksesta oleville pelloille, joka lisää kustannuksia merkittävästi (kohta 3.3 ympäristövaikutukset). Tämä tulee erityisesti rasittamaan jo nyt vakavissa taloudellisissa vaikeuksissa olevia kotieläintiloja. Asetus kohtelee myös kotieläintiloja hyvin eri tavoin. Lannan levityskustannuksen tärkein tekijä on kuljetusmatka, jota ei nyt olla

millään tapaa kompensoimassa. Osalla tiloista kuljetusmatka saattaa kasvaa merkittävästi. Tähän ei nykyisessä kriisitilanteessa ole varaa.

Asetusluonnos 4§

Sadon korjaamatta jäämisen syy tulisi huomioida. Tämä on tärkeää erityisesti, jos lohko vaihtaa viljelijältä toiselle. Pitkää hoitamatta olleet maat tulee voida kunnostaa aiemmasta sadonkorjuusta riippumatta.

Asetusluonnos 5§ Fosforin kierrätyksen edistäminen

Fosforin kierrätyksen edistäminen on erittäin hyvä keino laajentaa aluetta, minne fosforipitoisia tuotteita voidaan levittää. Tässä tulisi sallia aina 5kg/ha kaikissa viljavuusluokissa, jos fosfori on peräisin lannasta tai mädätteen fosforierotuksesta.

Kolmannen momentin kohta ”jakeen tyyppien ja fosforin suhde on vähintään 10 (g/g)” on tarpeeton ja vain tiettyjen valmistajien teollisia prosessituotteita suosiva ja se vaatimus tulisi poistaa kokonaan. Edes prosessoitu lanta ei täytä tämän määrityksen vaatimuksia ja olisi siten asetuksen tavoitteiden vastainen.

Asetusluonnos 7 § Satotasokorjaus

Suomessa viljelykasvien satotasot ovat kasvaneet vuosivuodelta ja korkeat sadot ovat taloudellisesti kannattavia sekä ympäristön kannalta edullisempia. Korkeampien satotasojen myötä poistuu myös korkeampi määrä ravinteista pellostä ja siten myös fosforin lannoitustasot tulee olla korkeampia. Hyvillä viljelyalueilla jopa 10000 kg:n sadot ovat nykyisillä viljalajikkeilla mahdollisuuksien rajoissa. Myös leikkuupuimurien satomittarien datasta on havaittavissa toteutuneita yli 10000 kg:n satotasoja. Asetusluonnoksen esitetyt fosforilannoituksen lisäykset ovat riittämättömiä ja tulee ulottua myös korkeampiin satotasoihin kuin esitetty 6000 / 2750 kg satotasoihin, viljoilla jopa 10 000 kg tavoitteisiin saakka. Tällöin satotasokorjausta tulee voida käyttää myös viljavuusluokissa 6-7.

Myös nurmen korkea kuiva-ainesato ottaa maasta enemmän fosforia, jolloin nurmen satotasokorjausta tulisi voida käyttää yli 7500ka kg satotasoilla aina + 3kg / 1500 ka kg 6000 kuiva-aine kg ylittävillä satotasoilla.

Asetusluonnos 8 § Fosforintasaus

Fosforintasaus tulee säilyttää nykyinen käytäntö eli tasaus voidaan aloittaa myös silloin kun fosforilannoitus alittaa taulukkoarvon, eikä pelkästään ylityksestä.

Asetusluonnos 13 § Siirtymäsäännökset

Asetusluonnoksen 13§ 1 momentin Ympäristökorvauksen sitoumuskaudelta siirtyvät fosforilannoituksen ylityksien huomioiminen on eri viljelijöitä eriarvoistava, sillä se ei koskisi kuin ympäristötukeen sitoutuneita viljelijöitä. Ylityksien huomioiminen on ongelmallinen sen vuoksi että siinä on kyse täysin erilaisista järjestelmistä, vapaaehtoisesta ympäristötukijärjestelmästä, joka nyt muuttuisi asetuksen vaatimukseksi ilman korvausta. Tämän vuoksi 13§ 1 momentin kohta tulisi poistaa, tai toissijaisesti tulisi siirtymäkaudella voida hyväksyä myös käynnissä olevan fosforintasauksen alitukset täysimääräisesti huomioon.

Liite 1 taulukko

Taulukosta puuttuu Maissi joka tulee rinnastaa rehunurmikasveihin kun se korjataan säilörehuksi. Myös vihantavilja säilörehuksi korjattuna tulee rinnastaa rehunurmiksi. Nurmien perustaminen tulee myös rinnastaa suoraan Yksi tai monivuotisiin rehunurmiin perustamisen ajankohdasta riippumatta. Puutarhakasvien fosforilannoitusrajat pienenevät aikaisemmasta ympäristötuen lannoiterajoista merkittävästi, mikä ei ole periaatteeltaan hyväksyttävää. Mm mansikka, vadelma ja mustaherukan perustamisvaiheen fosforilannoitustarpeet on huomioitava.

Kiuruvedellä 25.8.2022

Johannes Ahlholm